

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea“, „Foia Interesantă“ și „Plugarul Luminat“ — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.
Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.
Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 120 Lei pe an. — Pentru America 150 Lei (abia 75 cenți) pe an, trimiși prin cec de bancă foli la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foia pentru paper | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

INCHINAREA UNUI NEAM MORMÂNTUL UNUI MARE FIU AL SĂU.

La Sărbările pentru Șaguna, la Sâmpetru, vin să aducă închinarea lor: însași Familia Regală, tot guvernul, toți Metropoliții și Episcopii ortodocși ai țării, și Partidul Național ardelean, a cărui întâi Președinte a fost Șaguna.

Sărbările pentru Șaguna, din ziua împlinirii alor 50 de ani de la moartea lui, sunt în plină pregătire din partea Conzistorului ortodox din Sibiu, — și ele iau în calcul mai mult a unor mari sărbători naționale, decât bisericesti. Ele par a fi un bine venit prilej pentru cele mai înalte cercuri conducătoare ale țării, de a-i arăta oosebită luare aminte bisericești. Ele par a fi un bine venit prilej pentru cele mai înalte cercuri conducătoare ale țării, de a-i arăta oosebită luare aminte bisericești. Ele par a fi un bine venit prilej pentru cele mai înalte cercuri conducătoare ale țării, de a-i arăta oosebită luare aminte bisericești.

Se prevede o mare adunare de preoți și păstori bisericești pe acea zi în Sibiu și Rășinari.

Punctele de frunte a programului sărbătorilor sunt: Mercuri în 11 Iulie n. primirea telegramelor din Sibiu a înalților Ierarhi ortodocși: Metropolitul Primat dela Iași, Metropolitul Moldovei, Metropolitul Basarabiei, Metropolitul Bucovinei și cei vre-o Episcopi din toată țara ce-i vor să participe. Seara se dă sărbătorească de elevii Seminarului din Sibiu. În dimineața la ora 8 primirea telegramelor din Rășinari.

La 8 începutul sf. Liturghii slujite de toți preasfințiții Episcopi în prezența din Rășinari. La ora 11 primirea Maestărilor Regali și Familiei Regale în Rășinari, — după care urmează procesiunea sârbătorească pe care arhierii ce odihnește în biserica din Rășinari. Cuvântarea sârbătorească. La ora 6 d. a. întoarcere la Sibiu.

buiu, unde are loc o sărbătoare evlavioasă cu cântări de cor și vorbiri în biserica Catedrală.

La 8 jum. banchet în onoarea Maestărilor Lor în Sala „Urania“.

Pentru parohiile din toată Metropolia ortodoxă de Ardeal, Bănat, Crișana, — sunt date următoarele îndrumări:

În ziua de 12 Iulie (Sâmpetru) se va sluji în fiecare parohie ortodoxă Liturghie cu Parastas pentru răsposatul arhieru mort acum 50 de ani. Se va vorbi poporului despre viața și faptele lui Șaguna. — După prinz, la școlile confesionale sârbări școlare pentru Șaguna.

— Dacă însă unii preoți vor să fie și ei în acea zi la Sibiu și Rășinari, — sărbările acestea în parohiile lor, se amină pe Duminică de după Sâmpetru.

Se vor aduna daruri pentru fondul Monumentului lui Șaguna.

— Vom aduce amănunte dela aceste sărbări, cari au un rost cât bisericesc, cât național. Nu o biserică numai se închină la mormântul lui Șaguna, care a fost parcă mai mult Român, decât ortodox, — ci un neam aproape întreg, căci și lupta lui este mai mult luptă națională, decât curat bisericească.

Ca dovadă că e așa cum o spunem noi aci, e faptul, că Partidul Național Român din Ardeal, Bănat și Crișana, a hotărât să ia parte viudă la aceste sărbări, aducând la mormântul lui Șaguna închinăciunile pline de recunoștință a celor ce azi formează acest partid, al cărui întâi Președinte a fost Șaguna!..

1000 de Biblioteci nouă.

Din îndrumarea Ministeriului Școlilor, se vor înființa în Septembrie a anului de față, o mică Bibliotecă populară și școlare nouă, așezate aproape toate pe lângă Școlile primare, stând la îndemână tineretului satelor.

Tot asemenea pe lângă fiecare școală de meserii, câte-o bibliotecă

cu cărți ce dau învățături mai luminate din ale meseriilor, îmbogățind cunoștințele tinerilor meseriași ce le vor ceti.

E o lucrare de folos, de care ne bucurăm și dorim s'o vedem în curând și deplin înfăptuită.

Vizita în Polonia.

România și Polonia au avut și zile de train rău împreună (cam ca orice vecini!). Imprejurările la fel primejdioase pentru amândouă țările, amenințate de-o parte de aceeași gheară a ursului de Miază-noapte (Rusia), iar de altă parte vrășmași vicleni dinspre Apus, — a făcut ca cele 2 țări să se apropie cu inimă deschisă și nefățărîtă de-oaltă și să-și dea mâna cu făgăduința sărbătorească de a se ajuta una pe alta într'un ceas de mare primejdie.

Perechea Regală Română a fost primită în Polonia într'adevăr cu căldură mare, parcă însuși poporul polon se aduna în jurul Domnitorilor Români, ca în jurul unor stâlpi puternici de razim pentru viața lor. Și de aceea nici la noi în țară nu ar putea fi primiți mai cu căldură, decum i-au primit Polonii. Cei doi Intâi Miniștri, Brătianu și Witos, s'au înțeles pe deplin asupra politicii din afară a țărilor lor, atât față de Turcia, cât și față de Rusia și celelalte. S'a încheiat prin asta o tovărășie de arme cu scop de apărare, fără nici un scop de a ataca pe vre-un vecin. Când România s'ar vedea atacată de Rusia, Polonia ar sări cu arma în mână într'ajutorul României, și întors, dacă ar fi atacată Polonia, ar sări România într'ajutorul Poloniei. Dar dacă Polonia ar avea poftă a ataca ea pe vre-un vecin oare care, România nu e datoare a-i da ajutor. Numai să se apere s'au legat.

Pe tot drumul napoi spre casă, poporul polon a arătat aceeași dragoste pentru Domniile României.

— La un loc, venind spre casă, două femei au sărit de pe trenul de probă ce mergea naintea trenului regal român. Indată acel tren a fost oprit și femeile prinse (una își rupsese o mână, cecalaltă toată sânge de căzătura proastă), dar ele n'au vrut să spună nimic cine sunt și ce au vrut, nici să le fotografieze nu s'au lăsat, mereu își astupau fața cu mâinile. Se crede că

erau două comuniste nebune ce voiau să facă ceva rău trenului regal român cere venea în urma acestuia. Ele au fost arestate.

Monumente mai bune.

Fiindcă în multe comune s'au adunat bani pentru a se ridica câte un monument fiilor comunel căzuți în războiu, — Ministrul Școlilor roagă toate comunele cari au astfel de bani adunați, dar n'au școală sau au școală prea mică, — să folosească acei bani la zidirea ori mărirea școlii lor, acesta fiind cel mai prețios lucru ce-l pot face chiar într'u pomenirea scumpilor lor răposai și spre fericea urmașilor acelora.

Iar ca semn vecinic grăitor despre ei, să prindă într'un părete al Școlii o tablă de marmoră în care să fie săpate numele celor morți în răzoi, — tocmai pentru a-i avea naintea ochilor și a-i ține minte rindurile de tineri ce se ridică.

Gând fără îndolală bun.

Din Bucovina.

Frumoase efortări fac frații noștri Bucovineni pentru a aduna fondurile de lipsă pentru ridicarea unui „Monument al Unirii“. Duminică la 1 Iulie au avut loc însemnate sărbări. Monumentul vor să-l ridice în Cernăuți, la loc de frunte, ca o închinare minunatei întâmplări a revenirii Bucovinei la trunchiul Moldovei din care a fost tăiată de mâni tirane nainte cu 135 ani.

„Nu mai căpătați zahăr!“

a strigat hahamul jidovesc către cel din comisia care a hotărât numerus clausus în Polonia!..

În Comisia parlamentară a învățământului care a hotărât numărul restrâns pentru studenții Evrei la Universitățile polone (lucru pentru care se zbată atât de bărbătește și tinerii noștri universitari în anul acesta!), — au fost lupte grele până să se aducă hotărârea Comisia sta din 29 inși: 16 Polonezi au fost pentru réstrângerea numărului, 13 membri împotriva. Cine erau aceștia? 3 socialiști (socialiștii peste tot locul sunt împotriva bineului țării și a neamului lor!), 2 ucrainieni, 1 rutean, 3 jidani, 2 de-al „emancipării“.

Ci-că rabinul (popa jidovesc)

Thorn, a vorbit deosebit de aprins împotriva legii, amenințând că după asta va mai scădea prețul banului polon (ca pedeapsă din partea Jidanilor!), și veți ajunge a nu mai avea zahăr în țară! — Asta credea c'o să-i doară pe Poloni mai tare ca ori-ce, că n'o să aibă cu ce-și mai indulci cafeaua! Dar aceia au răspuns:

— Vom mânca laptele fără cafea și fără zahăr și vom cruța mult prin asta, — dar tot nu vom îngădui ca copiii noștri să fie copleșiți de pistruii vostri în Universitate, și după aceea pe toate țărîmurile însemnate ale vieții!

Și — nu s'au spăriat de amenințarea cu lipsa zahărului și au hotărît a nu mai primi la Universități Evrei decât 15 la sută din câți studenți creștini vor fi. Adecă la 85 de creștini 15 evrei, — nu ca pân'acum, când era întors (chiar ca la noi!).

Mult pot

puțini buni, împreună.

— Gândiri despre Basarabia —

De câte-ori vezi colo ori colo câte-o mișcare sănătoasă, inimioasă, fie națională, fie politică, fie economică, — dacă cercetezi mai de aproape, că din ce izvoare se hrănește ea, vei afla că 2—3 oameni buni, uneori unul singur, e sufletul întregii mișcări! El se frământă și o frământă, se însuflește și-i dă și ei suflet din sufletul său! Căci scris este: Mult pot puțini buni împreună, și scris ar putea să fie: că mult poate și unul singur bun, năzuitor spre bine! Mulțimea e ca marea; de n'o bată nici un vînt, e liniștită, pașnică, lină.

De aceste adevăruri ne aducem aminte, gîndindu-ne la stările din scumpa jumătate a Moldovei dintre Prut și Nistru, zisă Basarabia.

Poporul frate moldovean din această frumoasă țară, e ca o mare care n'a avut noroc s'o bată un vînt liniștit, prieten, dulce, ci a fost, și mai e, zbiciuită mai ales de vînturi turbate, înveninate, cari răstoarnă pacea sufletelor și le îndrumă pe căi rele...

A lucra în mijlocul acestor valuri înveninate, a cerca să le domolești, a înlătura urmările rele ale lor, — este cea mai luminată și mai patriotică muncă, pe care o poate desăvîrși un Român în Basarabia de azi.

Știu bine că are Basarabia destui patrioți buni cari se luptă a-și împlini acest rost în mijlocul poporului de acolo. Vrednicia lor o vor scoate la iveală faptele ce le vor urma. Indesebi mult, aproape tot, pot face nemijlociții luminători ai satelor: învățătorii și preoții. Sunt în Basarabia și mulți învățători buni și zeloși, sunt ei și printre preoții unii, — (cinstite acestoral), — dar, durere, cei mai mulți preoți, și o bună parte din învățători și profesori, se țin încă departe de purtarea pentru care să-i ajungă vre-o laudă dela noi.

Rugăm pe cetitorii noștri din Basarabia, să ne scrie tot ce văd că se face bine în ogorul de trezire a acelei țări la știința de sine națională, — să ne arate pe harnicii năzuitori întru aceasta.

Noi pentru azi scoatem la iveală o arătare frumoasă de acest fel pe care o știm:

În orasul Tighina (zis Bender) pe țărmul Nistrului, de tot la hotarele țării, — s'a așezat de câțiva ani un domn avocat tiner, de fel Ardelean de-ai noștri, care a făcut pribegia cea mare cu noi cu toți cari am fost în pribegie, dar care nu s'a mai întors acasă nici atunci când îi era iertat se se întoarcă. Căci tinerul avocat Dr. Cazacu, pe care noi ceialalți pribegi la înapoierea noastră acasă, îl lăsasăm în Chișinău, și-a zis: Și acasă o fi ea lipsă de câte-un zelos muncitor pentru a da față românească acelei țări, — dar aici trebuiesc de 4, de 5-ori pe-atîția pentru a face din această Basarabie rusască, o Basarabie românească!..

Și dsa nu s'a legat de inima Basarabiei, de Chișinău, ci s'a dus și s'a așezat acolo unde simțea că lipsa de oameni de fapté în mijlocul poporului e și mai simțită, ca în Ardeal.

Și cunoscând adevărul, că „Mult pot puțini buni împreună“, a stăruit pe lângă un pretin, pe lângă altul, a trezit mândria pentru fapte de bine pentru acest popor moldovenesc, și în scurtă vreme au înființat o Societate cu scop de a duce lumină și suflet românesc în popor, numindu-o „Societatea Impăratul Traian“, care și-a început lucrarea sa făcătoare de bine, și pe cât le stă membrilor ei frunțași în putință, face ce poate pentru luminarea poporului din acele margini ale țării Românești. Nu-s încă așa de mulți, pe câți ar trebui să fie, acei cari să-și facă o mândrie din a fi membri lucrători ai „Societății Imp. Traian“, — totuși și până azi, această societate a început a ținea prelegeri (șezători) cu poporul dela sate, — și a împărți tot felul de foi și cărți pe cari le crede de folos poporului. Și împarte zeci de foi între popor. Numai din „Libertatea“ duce în fiecare săptămână câte 100 foi și le răspântește printre Moldoveni, ca să mai iee și ei suflet din sufletul cel așa de plin de încredere în viitor, al acestor foi.

Și alte lucruri bune face dl avocat Cazacu din Tighina și pretinii D-sale, — cunoscând ei marele adevăr că:

Mult pot puțini buni împreună!..

Din Ungaria.

Ziarele maghiare publică următoarele știri despre felul cum se trăește azi în Ungaria:

„Un câștig de căpetenie al păturei mijlocii (a cărturarilor, ca profesori, învățători, avocați, juzi) din Budapesta este — vânzarea. Din câți se află pe așa numitele cariere intelectuale (cărări de viață trăind după învățătură), nimenea nu mai poate trăi cu plata ce o are. Fiecare e foarte mulțumit dacă are, cum se zice, pentru „casă și masă“. Când e să se îmbrace sau se ivește cea mai mică boală în casă, — atunci vine la rînd: vânzarea.

Mobila păturei mijlocii, covoarele, lcoanele, lucrurile mărunte de preț ale familiei, toate au ajuns, în anii aceștia din urmă, pe plață spre vânzare.

La negustorii de lucruri vechi,

de mobilé vechi, adese-ori întâlnești funcționari (slujbași), profesori, ingineri, — cari nici odată nu-s pe-acolo ca cumpărători, ci numai ca — vânzători...

Din Cluj. In jurul zidirii Catedralei.

Cluj, 30 Iunie.

Dle Redactor! Fiindcă în numărul 25 al ziarului Dv. ați avut un articol plin de îngrijire și de mahnire, privitor la zidirea Catedralei gr.-ort. române din Cluj, pentru-că în întâia ședință a Conzistorului se dase executarea lucrării unei firme ce avea la spate întreprinzători jidani, — în să vă arăt starea mai nouă de lucruri, care cred că va fi liniștitoare, după cum înșivă doreați în încheierea aceluî articol.

Cetitorii „Libertății“ să nu creadă, că toți membri Conzistorului care a hotărît darea lucrării la acea firmă, ar fi fost încântați de o astfel de hotărîre! Nu! Din potrivă. Ci lucrul s'a petrecut iaca cum:

Fiindcă 2 firme românești erau mai ieftine în ofertele lor decât firma cu ovreii, înțelesul era că lucrarea se va da unei firme românești din București, condusă de Români buni și meșteri probați în astfel de zidiri mari.

Dar cum s'a deschis ședința, s'a ridicat asesorul Ioan Mateiu, deputat, și a început să arate ce foloase mari ar avea conzistorul dacă ar primi oferta din Bucovina (în spate cu Jidanii), că aceia ar mai împrumuta încă ei Biserica, în loc să-i ceară totul înainte, că ar cumpăra acum tot materialul, când nu e prea scump, pe când firmele românești nu-s destul de vrednice de încredere, că una șa, că pe dincoale, cele românești nu-s bune, dar cea din „Bucovina“ (mare lucru că-i din această mică Palestină!), aceea e toată noroc pe noi, ca picată din cer!.. Și atâtea socoteli a sucit și-a răsucit, arătându-se foarte purtător de grijă bisericii, nu firmei bucovinene, că a amăgit buna credință a asesorilor de față (mulți din cari ar fi fost de alta părere și și-ar fi ridicat glasul împotriva, au lipsit), — în cât au primit propunerea Mateiu, sprijinitoare a firmei bucovinene.

S'au ridicat însă, îndată după ședință, și prin foi și din public, multe glasuri uimite de această hotărîre, și au început izbucnirile împotriva faptului, ca în fundamentele bisericii noastre catedrale creștine, să fie îngropată munca unor — Evrei. Mai ales că lumea vede și aceea, că Evreii vor să tragă pe sfoară biserica creștină, dându-i ca, mi-te, împrumut 5 milioane Lei pe câteva luni de zile (până la 1 Aprilie), iar dela 1 Aprilie încolo Conzistorul să fie bine legat de mîni cu datoria cea mare de 5 milioane, avînd să plătească băncilor evreești la care firma bucovineană o va infunda, atîta cât vor binevoi să i iee acele bănci.

De aceea Contractul imbiat de bucovineni, nu a fost iscălit, până ce nu va trece încă odată prin Conzistor.

În noua ședință a Conzistorului care a avut loc în 23 Iunie, — asesorii s'au gândit bine că ce fac, și au răspuns meșterilor bucovineni așa:

Primim și acum imbleământul vostru, dar cu acea înștiințare, că noi cele 5 milioane Lei, nu le pu-

tem replăti decât în 4—5 ani — camete după bani plătim atîta la „Banca Națională“ a Rom. (7%) și 2% peste asta pentru tueli...

Asta e atît cât o resping a imbiemîntului evreilor bucovineni, căci ei n'au de unde da 5 milioane cu 7% (șapte la sută) pe an, 2%, cu 9% de tot, — când băncile iau 16—20% la an. lucru că evreii nu vor primi socotelile dlui Matei și soții, și rîndul acestei întreprinderi, se vor bera în vîndt.

Dragii noștri „cetățeni“

Și-au cerut și ei dreptul „cetățeni“ la fel îndreptățit. Români întemeetori și susținători de țară, că doar și ei sunt fiidncioși ai acestei țări, de draga careia mor, nu alta!..

Și la poruncă hahamilor cu pungile mari din America, glia și de pe aiurea, țara fusă a le da „drepturi“ de-opotrivă Românilor. Din când în când apoi la iveală dovezile „credințelor“ lor.

Săptămîna trecută tribuna de război al Corpului VI. Ar. din Cluj, a osândit la muncă nică pe viață (fiindcă în vremea pace în România pedeapsă cu muncă nu este), pe evreul Hirsch, vedit că în vremea înaintării telor române împotriva ungurilor — el dădea tot felul de îndrumări dușmanului, cum să facă, ca să dea peste cap armata valahă!

Și acest neam de vipere, cere să il socotim de-opotrivă bun cu neamul nostru susținător de țară și să-i dăm toate drepturile la fel, — ba mai multe chiar!

Despărțămîntul Orăștiei „Asociațiunii“

Convocare.

Membrii „Asociațiunii“ — despărțămîntul Orăștie — și toți mîinii ce simt interes față de manifestările culturale și naționale sunt prin această convocare la

Adunarea generală extra-ordinară „Astrei“ — despărțămîntul Orăștie care va avea loc la Orăștie în de *Duminecă*, 8 I. c. în sala a hotelului „Central“.

La ordinea zilei: 1., Tezaur la biserica ort. rom. și parastas întru memoria marelui mitropolit Andrei Șaguna, dela a cărui moarte se împlinesc 50 ani. (Ora 11 și 12., *Deschiderea adunării* (sala Central) prin dl Dr. A. Vlaicu, directorul despărțămîntului. (Ora 3 și 3., *Reorganizarea despărțămîntului*. Alegerea comitetului. 4., Propuneri și interpelări.

După desfășurarea acestor lucruri, va urma un: *Matineu literar*, dat cu concursul liceului „A. Vlaicu“ din localitate. Acest Program: 1., *Cor*, de dl prof. Gh. Părvu; 2., *Șaguna*, conferință ținută de dl Demian, directorul liceului „Vlaicu“; 3., *Cor*; 4., *Florin* și *rica*, piesă teatrală de Vasile

xandri, predată de elevii liceului „A. Vlaicu”. 5., *Declamări*. 6., *Cor*.

Avind în vedere, însemnătatea mare culturală și națională a acestui adunări, împreună cu desfășurarea unor sărbări frumoase, e de dorit să iee parte la ea, cât mai mulți membrii, *intelectuali, preoți, învățători, meseriași și țărani*, atât din oraș, cât și din satele din jur, pentru ca astfel în deplină solidaritate să realizăm o manifestare obștească și vrednică de acest ținut, cu un nume frumos în istoria culturală a trecutului nostru.

Orăștie, la 3 Iulie 1923.

Vasile Necșa, Dr. Aurel Vlad,
p. secretar, direct. despărțăm.

Cade pielea de șarpe a maghiarizării.

De-ale Șvabilor nostri.

În vremea Ungurilor, Șvabii din Bănat își plecaseră capul năntea săbiei maghiarizării. Nu mai cereau decât să trăiască ca oameni, că neamul și-l lapadă focului. Își închiseră până și teatrul german din Timișoara, pe care-l aveau de zeci de ani. Cu Sașii nu țineau legături, ca să nu supere pe strașnicii stăpâni maghiari. De Germani pe la Cluj sau prin Sătmar, cine auzea?

Stăpânirea românească, lucrând la curățirea lepezilor de morminți pe cari politica maghiară le întinse asupra popoarelor nemaghiare ale țării, — a răsturnat și lepezile de pe gropile în cari erau așezați nenorociții Șvabi: Cei din Bănat răsufală azi iară liber și știu că ce-s, și statul român le dă voe a fi ce l-a lăsat Dumnezeu, Șvabii!

Iar acum vine vestea, că în Sătmar s'a trezit la știință de sine un număr foarte mare de Șvabi, cari pân'aci treceau ca maghiari! Azi ei lapadă pielea de șarpe a maghiarizării și se nasc pentru neamul lor. La Rusalii, în anul de față, solii Șvabilor din Sătmar, în numele celor vreo 40.000 de frați ai lor, au vestit, că nu vor să mai fie socotiți „Unguri”, ci Șvabi, cum au mai fost. La aerul liber al stăpânirii românești, ei se trezesc la viață! Noi ne bucurăm că ghiața maghiară începe a se sparge tot mai mult și se dă napoi viața popoarelor, cărora politica maghiară li-o răpise, — cum voia să ni-o răpească și nouă.

O urmare a acestor desghetări.

Știi care e cea dintâi urmare a acestor desghetări?

Iese tot mai limpede la iveală, că Ungurii sunt în România, cu mult mai puțini decât se țineau și se laudau a fi, — când numărău între „Unguri” și pe acești Șvabi, și pe mulți Români din părțile scufundate de soarte, și pe multe frânturi ale altor popoare.

De când se țin de România, Ungurii tot așa spuneau, că ei sunt 2 milioane în țara asta, prin urmare are să se țină bine seamă de ei, ca un popor „foarte numărös” în coprinsul țării.

Iar după numărările mai noi, făcute liber, nu în umbra penelor de cocoș a jandarmilor maghiari, — după chiar a lor mărturisire ieșită la lumină în o dispută dintre foile maghiare din Cluj, numărul Ungurilor în Ardeal, Bănat și Crișana, a scăzut la 1 milion și vreo 200 de mii, — sau cu 700 de mii

mai puțini, decum se tot băteau în pept pân'acum că sunt. Iar când s'a face o numărare exactă (acurată), punând pe fiecare cetățean în rândul neamului său, — nu ca căpușă în jocul maghiar, — se va vedea că abia sunt un milion. Celalalt milion îl dădea puterea de închipuire (și falsificare) a celor ce făceau numărările sub Unguri. În schimb va crește la adevărata sa stare, numărul Românilor pe aceste plaiuri.

NOUȚĂȚI

„Liceul A. Vlaicu” din Orăștie și-a încheiat anul școlar în chip sărbătoresc Dumineca trecută, împărțind numeroase premii între cei mai buni elevi ai săi.

S'a cântat (cor și orhestră), dl Dir. Demian a ținut elevilor un discurs luminat, în fața unui public numărös.

La „Universitatea Populară” N. Iorga din Vălenii de Munte, — loc frumos de petrecut vara, răcoros, plăcut, — se deschid cursurile (cetrile de învățături) foarte felurite, în 15 Iulie. Un număr mare de profesori universitari s'au înștințat a ținea lecții libere pentru ascultătorii de toate treptele și de toate breslele ce se vor aduna acolo. Se va vorbi acolo despre: Vecinătățile românești, despre Viața Bizanțului (icoane din ea), despre dările cele noi, despre împărțirea bunurilor, despre viața slavă, literatura populară sârbească, din istoria culturală a Basarabiei, alte teme economice și literare, între altele: Nașterea cărbunelui, literatura engleză, — și altele.

Și din această scurtă pomenire a lucrurilor despre cari se va vorbi aci, — se vede bogăția de cunoștințe alese pe cari și-le poate câștiga aci ori care ascultător. Să se ducă cât mai mulți și din Ardeal (au scădere la tren 75%, adică plătesc numai 25 la sută din prețul biletului de tren). În toți anii au fost de pe la noi numeroși învățători preoți, profesori și alți cărturari doritori de a asculta prelegeri (conferențe) luminate și foarte folosite. Să meargă și acum. Stau cât pot și cât le face plăcerea. Pleacă când află de bine.

Ca dar, pentru premiarea școlarilor buni, a dat dl secretar George Dilelea din Șerghiș (Bihor) în ziua examenului, suma de 200 Lei, — pentru ce dl inv. C. Vărlan îi aduce mulțumită publică în numele elevilor premiați.

Un țaran șugubeț a adus la București un car de nutreț verde spre vânzare, și care nu era altceva decât grâu cosit! Întrebat cum de vinde grâul ca nutreț, a răspuns:

— „De ce să nu-l vind, că capăt pe el tot atâta cât aș căpăta dacă l'aș lăsa să se coacă, să-l secer, să-l treer... Mai bine-l vând acum și pun îndată în locul lui meu și în toamnă am alt rod de pe loc. Indată s'au umplut foile de

zvoana, că țărani din jurul Bucureștilor își tae grânele verzi și le vind ca nutreț! — Și se cerea ca guvernul să iee măsuri împotriva unui lucru ne-mai-pomenit ca acesta!..

S'au făcut cercetări și s'a ajuns iar la țaranul cu grâul-nutreț. Acela le-a ris speriaților domni în față și le-a spus:

— Dar ce era să fac mai bine cu el, dacă holda mi-o bătuse piatra de-o făcuse una cu pământul. De aceea l'am tăiat și l'am vindut așa..

Și i-a trecut lumii spaima.

— *Cinstiții nostri abonați cari au plătit foile numai pe jumătatea întâie a anului, sunt rugați a ne trimite și pentru jumătatea a doua, care începe acum cu 1 Iulie.*

In excursiune culturală.

Pe lângă cele publicate deja de noi în Nrul 23 al „Libertății” despre excursia culturală făcută de elevii Liceului nostru „A. Vlaicu” la Cugir în ziua întâie de Rusalii, — mai dăm următoarele amănunte din o nouă dare de samă, ce ni se trimite:

Tinerii, în frunte cu profesorii lor, au fost primiți în gară de popor numărös, cu famfara dela Uzinele de Fier și cu Corpul Pompierilor în ținută sărbătorească, sub comanda zelosului comandant al lor, dl L. Cigăreanu. Binevențați de părintele Migia, oaspeții au fost conduși la Fabrică de au cercetat fabrica; dl director al Fabricii, inginer Pruschek, a dat toate lămuririle dorite.

Pe la ora 4 au mers la biserică, iar după vecernie s'a început Producția tinerimei pentru popor, în fața școalei comunale, care a plăcut mult poporului. Apoi, sub îngrijirea dlui inv. Lupea și dlui Primar Munteanu, elevii au fost împărțiți pe la familii spre puțin răpaos.

Seara a avut loc un Festival la care a luat parte foarte multă lume. Număroși participanți au binevoit a dăruii sume frumoșele pentru scopul excursiunii. S'au adunat din suprasolviri 1777 Lei.

Direcțiunea Liceului aduce mulțumită dlui S. Oltean pentru agapa (masa) dată elevilor, dlilor Tigăreanu și Bratu pentru masa dată profesorilor, dlui secretar Motoașcă, păr. Migia și dlui Primar, pentru tot bunul lor ajutor la toate, ca și la încuadrarea elevilor, iar întregului popor din Cugir pentru interesul și sprijinul moral și material dat excursiei.

Răscumpărare. Dl Petru Sponor m. pantofar în Orăștie și-a răscumpărat felicitările de ziua onomastică dăruind 100 Lei pentru Orfelinat. Primească mulțumitele noastre. Dir. Ofelinatului.

Val de înecătoare călduri s'a revărsat săptămâna trecută peste o mare parte a Americii. Numai în ținutul Chicago peste o sută de persoane s'au îmbolnăvit de moarte, de pirlolitoarea căldură și au murit.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultași în ORĂȘTIE, Plața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — *Plombo. — Scoatere de dinți fără dureri. — Regulare de dinți. Punere de danturi.* (816) 10—10

De vrei să te 'nsori, arată că ești sănătos! Așa lege se pune în lucrare în Italia. Nainte de a le încheia căsătoria, ofițerul stării civile (matriculantul), cere tinerilor certificat (atestat) dela doctor că-s sănătoși. Pe tinerul cu boale ascunse nu-l lasă să nenorocască o fată sănătoasă și curată, sau pe femeea bolnavă, să nenorocască pe un bărbat sănătos! Ce bine ar fi să vie legea asta și pe la noi cât de curând!

Atragem deosebit luarea aminte a cetitorilor asupra anunțului de Deschidere de prăvălie, pe care dl I. Iușca îl publică în numărul de față al foii noastre (pag. 4.)

Lupta împotriva rachiiului, în America. Decând s'au oprit beuturile în toată America, — deregătorile americane au greu de lucru cu contrabandiștii de beuturi (cei ce le furizează în țară pe căi ascunse).

Mai nou s'a pus pe cercetări o comisie anume întocmită, și ea a găsit că mult rachiu intră în țară prin vreo 6 locuri de pe țărmi. Cele 6 puncte de scurgere erau în legătură cu 6 vapoare ce stăteau ancorate (prinse cu opritoarea) de parte în largul mării, în afară de apele americane (care se întind câțiva kilometri dela țărmi încolo, iar mai departe marea e liberă, e a ori-cui).

Președintele comisiei de cercetare a luat într'o zi cu sine mai mulți slujbași și gazetari, și punându-se pe un vapor, au ieșit în largul apelor. Acolo unde mapa dată lor de poliție, arăta că se află vapoarele ce aduc rachiu, au văzut de fapt 6 vapoare stând ancorate. Ei s'au înțeles cu un vapor, prin semne și telegrafie, întrebându-l: ce încărcătură are? Acela i-a răspuns, ca în batjocură: limonadă, (beutură răcoritoare nevinovată, făcută din apă, zahăr și lămâie.)

„Dacă nu crezi, — au adaos cei de pe vapor, — vino și cercetează și vei vedea..”

„Numai mulțămim”, — au răspuns trimișii americani, cari sunt siguri că cele 6 vapoare au rachiu pe care îl dau noaptea altor vapoare mai mici, cari îl duc și-l pun jos pe țărmi în locuri neumbrate, — de unde știu ei, cei meșteri, cum să-l ducă în lăuntru în țară.

Și nu s'au dus să cerceteze, pentru că legile umblării pe ape sunt foarte aspre: Dacă cerci să urci pe un vas strein ce se află în ape internaționale (a tuturor națiilor), poți fi omorât, fără a avea cineva drept a cere samă acelu vapor pentru perirea oaspelui nepoftit.

Dela Perceptorat. Impesitele pe lux și cifra afacerilor datorite pe luna Iunie 1923, se varsă la Perceptoratul regesc, din Orăștie, după următorul program:

În ziua de 4 Iulie oei al căror nume începe cu una din literele: A. B., în 5. Iulie C. D. E., în 9. Iulie F. G. H., în 10 Iulie I. K. L., în 11 Iulie M. N. O., în 12 Iulie P. R. S., în 16 Iulie T. U. V. Z.,

Impozitul personal de 4% după anejași, până la 10 Iulie 1923

Ajutor mare pentru Invățacei de meserii și negoț.

— Dela Căminul din Timișoara. —

Direcțiunea „Căminului de Ucenici Industriali și Comerciali Nr. 2” din Timișoara, aduce la cunoștință de obște, că are mai multe locuri libere pentru elevii cari voesc să îmbrățișeze carierelor de industrii (meserii) și comerț (negoț).

Candițiunile de primire sunt următoarele:

Elevul să fi implinit etatea de 12 ani, să fi terminat cel puțin 4 clase primare (școala poporală), să fie sănătos și bine făcut. Elevul primit va fi așezat la meseria sau negoțul pe care singur și-l va alege și va primi în Cămin întreaga îngrijire (hrană, cvartir, spălat pentru 6 kg. săpun) gratis.

La venire elevul va aduce cu sine: 1. Extrasul de botez. 2. Certificat școlar. 3. Certificat de paupertate (că e sărac) și alte documente ce are. 4. O pătură de pat. 5. O farfurie (tăier), lingură, furculiță și cuțit. 6. Un pahar pentru apă. 7. Cel puțin 3 rânduri de albituri. 8. Imbrăcămintea deplină.

Cererile se vor adresa către „Direcțiunea Căminului de Ucenici Industriali și comerciali Nr. 2 din Timișoara II. str. Epure 11.

Direcțiunea.

Peșta Redacției.

Dsale A. D. Te rugăm să ieși, dar poezia „In zadar” ar avea trebuință de prea mari schimbări ca să poară fi tipărită în foaie. Ca încercare de începător, bunicică, dar pentru foaie încă nu ajunge măsură. Acelaș răspuns privitor la poezia „O stea”, primită azi. Dacă treci odată pe la noi, putem să vorbim de ele.

D-Sale Ion Gheșta în Mali-Torac. Scrii că nu-ți merg foile, dar de aici și-se trimite regulat. Spui că nu ai primit cărțile. Dar care cărțile le-ai cerut, nu spui, ca să putem cerceta de s-au trimis ori ba. De aici s-au trimis la teji căți au cerut, — ci, precum nu capeți foile, cu atât mai vartos vor fi rățăcit acele foi în cari erau puse și cărțile. Nu scrie numai atâta: N'am primit cărțile pentru care am trimis banii, ci spune: *Cari* cărțile și *cât* ai trimis pentru ele? Ți-am trimis de nou vre-o 4 numeri din urmă a foilor.

Dlui ... d, Loco. Silește-te să ajungi dta primar, și atunci vei avea plăcerea a putea întocmi noua ordine de baie așa fel, ca să dai ocazie fetelor dtale să se scalde cu toți flăcăii de-odată, și nevasta dtale cu toți feciorii și bărbaii, — în scaldătoarea din Orăștie. „Ex-modernii” aștia, cum le zici, dela primăria de azi, sunt niște ramoliși „dela 48”, vorba dtale, cari, nu înțeleg ideile dtale atât de avansate și de liberale. Regretăm a nu-ți putea ajuta.

D-Sale Stoica și Frații Bărbăteii, Pâncota. Cărțile vi-s-au trimis de aici în 18 lunie, recomandat. Trebuie că scrisoarea dv. s'a încrucișat în drum cu ele. Intrebați de nou la postă, și dacă nu se află sosite acolo, vom reclama.

Transport de mărfuri

(864) și de lemne. 2-4

Subscriși având auto-camion de povară primim a face transporturi de mărfuri dela gară în oraș, — dela 2000 kgr. în sus, — precum și transport de lemne dela Șibișel în oraș. Facem și curse de mărfuri în alte orașe. Căncelaria: Orăștie, str. Mih. Viteazu, 23. **BOER și OTTO STEPHANI**

Aviz de deschidere!

Subsemnatul aduc la cunoștință onor. Public din Orăștie și jur că cu începutul lunii Iulie am deschis din nou

Prăvălia de manufactură

care a mai fost sub conducerea mea sub Firma „Pascu și Inișca” în Orăștie.

Bazându mă pe practica îndelungată ce o am și având legăturile cele mai bune în țară și în străinătate, cunoscând bine și cerințele publicului din acest jur, promit a sta la îndemână onor. public cu *prețurile cele mai favorabile*.

În prăvălia mea se află: Sifoane, pânzării, barcheturi, zefire, cloturi și căptușeli. Mătasă de brodat, toate soiurile de arniciuri și bumbace D. M. C., ață pentru cusut cu mâna și la mașină.

Cărpe de Casmir cu ciucuri de ibrișin, cărpe de breton, alegere bogată. — Ciorapi în toate calitățile și toate articolele ce aparțin branșei de manufactură.

Rugând sprijinul onor. public semnez, cu stimă:

IOAN INIȘCA

Str. Regală Nr. 11 Casa Szölösy

(872) 1-2

Români! Cumpărați dela Români!

CAUT 2 sau 3 camere

goale, cu bucătărie, libere imediat. Plătesc până la 1000 lei chirie lunar.

Adresa la ziar. 1-2

Judecătoria ocolului Orăștie, secția cf. Nr. 2365/1922 c. f.

Extract de publicațiune de licitație.

La cererea de executare făcută de următorul Josef Kehl rotar, din Orăștie contra următorului Friedrich Gauger din Orăștie, Judecătoria a ordonat licitațiune execuțională în ce privește imobilele situate în comuna Orăștie circumscripția Judecătoriei ocolului Orăștie, cuprinse în cf. a comunei Orăștie Nrul protocolului cf. 261 Nr. de ordine A + 1 și 2 Nr. top. 845 și 844/2 casa și grădina cu teritoriul 269 st. p. în prețul de strigare 814 lei, pentru încasarea creanței de 400 lei capital și accesoriil.

Licitațiunea se va ținea în ziua de 24 Iulie 1923, ora 10, în localul cărții funduare.

Imobilele ce le va fi licitat nu vor fi vândute pe un preț mai mic decât jumătate din prețul de strigare.

Cel cari doresc să liciteze sunt dator să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar sau în efecte de casne socotite după cursul fixat în § 42 legea LX 1881, sau să predea aceluiași delegat chitanța constatând depunerea, judecătorește, prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (§ 147, 150, 170, legea LX 1881; § 21 legea 1908).

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobii un preț mai urcat ca cel de strigare este dator să întregască imediat garanția fixată conform procentului prețului de strigare — la aceeași parte procentuală a prețului ce a oferit, (§ 25 XLL 1908).

Dai în Orăștie la 23 Martie 1923.

Nicholsky, sa.
judecător.

(866) 1-1

Publicare.

Caut 2 scriitori verseși în chestiile de dare. Salariu 1000 Lei lunar; pentru căsătoriji 2 m² necătoriji 1 m² lemne de foc. Postul e a se ocupa imediat. Venite din esecuji, diurnele reglementsre.

Cugir în 5 Iulie 1923.

Vasilie Motoașcă

(871) 1-2

notar.

Prăvălia de vânzare!

Prăvălia de specerie, a subscribului, bine asortată cu tot felul de articli, împreună cu tot arajamentul se vinde din mână liberă.

(869) 1-3

Adolf Schlein

Orăștie, strada Mihai Viteazu (Drumul țării) Nr. 7

„ALBINA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
CENTRALA SIBIIU.

FONDATA LA ANUL 1872.

Sucursale: BRAȘOV, BUCUREȘTI, CLUJ, LUGOJ, MEDIAȘ,
TÂRGUL-MURĂȘ, TIMIȘOARA, SÂN-MĂRTIN.

Capital deplin vărsat Lei 25.000.000 —
Fonduri de rezervă „ 16.000.000 —
Depuneri spre fructificare „ 256.000.000 —

Lucrează cu toate centrele din țară.

Lucrează direct cu cele mai mari bănci din America

Are o secție specială pentru afacerile Americane.

Jertfește anual sute de mil de Lei pentru scopuri de binefacere și culturale.

— Primoste: —

Depuneri spre fructificare

de plată la vedere, cu 5% dobândă, fără considerare la sumă.

Pentru Depuneri cu termen fix (mai lung) plătește 5¹/₂ — 7% după mărimea sumelor și durata terminelor de plată. (825) 5-10

Darea către stat o plătește Institutul din al său.

CONCURS

pentru uniforme de elevi.

Direcțiunea Liceului „Aurel Vlaicu” publică Concurs pentru confecționarea alor 300—400 uniforme la băieți între 10—18 ani. — Croitorii, cari ar putea confecționa uniformele în Septembrie — Octombrie, a. e., sunt rugați a și înainta ofertele la Direcțiunea Liceului, până la 1 August.

Orăștie, la 2 Iulie 1923.

(868) 1-2

Direcțiunea.

Casă de vânzare.

E de vânzare din mână liberă o casă cu 5 camere (odăi), pivniță, șopru, fântână, grădină, 716 stăngul pătrași, cu 100 pomi, strada Căstăului vechiu Nr. 2, bună pentru un econom. Prețul 160.000 lei. O vinde:

N Iordănescu,

(867) 1-3

șeful gărei Orăștie.

Casă de vânzare.

Într'o stradă foarte umblată din Orăștie, e de vânzare o casă stând din 4 camere (odăi), 2 bucătări și o grădină mare.

Informații mai de apespe în Strada Vântului Nr. 3. (870) 1-3

Piei crude, nelucrate, și mari, de vișel, de miel, de led, și altele, — le cumpăr, fie în stare crudă, fie uscate, plătiind pentru ele cele mai înalte prețuri de zl.

:: Secția de piei crude alui ::

EMANUIL ABRAHAM

(784) 10-12 Orăștie, Piața mare 13.

Târgul de săptămână în Geongiul-de-jos

atât pentru vite cât și pentru marfă se va ținea regulat în toată *Joi*. (890) 7-16